

## Posudek školitelky na diplomovou práci Bc. Johany BRATSKÉ

### „Kým jsme pro současnou francouzskou poezii?“ Hledání identity v básnické sbírce *La Chute des temps* Bernarda Noëla

Už před pěti lety Johana Bratská (tehdy Krbcová) dokázala překvapit svou bakalářskou prací *L.-F. Céline: Rozhovory s profesorem Y*, stylistickou analýzou na pomezí lingvistiky a literatury a komentovaným překladem velice náročného a tematicky i formálně provokativního textu. Úkol, který si na sebe tehdy naložila, byl objektivně nad síly studenta v bakalářském programu (ani renomovaní čeští překladatelé si zatím netroufli na tento Célinův manifest, důmyslně mísící úvahy o jazyce s parodií a politiku s pornografií), nicméně podařilo se jí skoro nemožné a – navzdory jistému množství nesrovnalostí a sémantických zaváhání – svou práci obhájit se ctí.

Předložená diplomová práce je obdobnou „mission impossible“, tentokrát povýšenou na další akademický stupeň. „Prozkoumat“ celou současnou francouzskou poezii, odhalit příčiny její nepříliš silné čtenářské obliby (onoho huellebecqovského „cítím se jako básník, ale raději jsem se vrhl na román, protože verše už přece dneska nikdo nečte“) a v následné praktické části prostřednictvím textových rozborů analyzovat otázku „identity“ v Noëlově sbírce *La Chute des temps*, to celé na jednadmdesáti stránkách diplomové práce, a priori nezní jako příliš splnitelný úkol.

Přesto se výsledek nejeví vůbec neúspěšně. Autorka má načteno úctyhodné množství sekundární literatury, je evidentně obeznámena s aktuálními trendy ve francouzské poezii a obecné teorie je vždy schopna vhodně doplňovat zkušenostmi konkrétních tvůrců.

Práce dobře ukazuje, do jaké míry jsou sedmdesátá léta 20. století jakýmsi (na první, nebo přinejmenším na tradiční pohled) nepoetickým hledáním „nové lyriky“ založené na doslovnosti a potlačení subjektu, této poslední výspy evropského romantismu. Metaforičnost a obraznost jsou v dobové tvorbě nahrazovány „prostým jazykem, který popisuje to, co přežilo“.

Následující léta osmdesátá pak přinášejí pohyb směrem k „neo-lyrice“ a obnovení romantického „já“, i když někdy v citelně ironické, parodické či otevřeně kýčovité podobě. (Tady se otevírá široké pole možných otázek po vzájemném ovlivňování poezie a románu. Vždyť ve stejné době se – v kritické reakci na Nový román – rozvíjí tzv. „Nový Nový román“, typický svým návratem k postavě, příběhu a subjektu.) Hravá postmoderna začíná vytlačovat negativní modernismus.

Za jakousi syntézu těchto dvaceti let hledání nových forem a jeho vyústění v „poezii v novém smyslu slova“ pak autorka považuje tvorbu Bernarda Noëla, který konkrétní „já“ doslova rozpouští v jakémisi obecně a věčně platném „Já“ (u takto ontologické kategorie bych navrhovala velké písmeno), které je pak kladeno do dynamického protikladu k „Ty“ jakožto zdroji jinakosti.

V závěru práce Johana Bratská dává toto výrazné tíhnutí k abstrakci do souvislosti s nadbytečností historické identity, beckettovským „ça parle en moi“ a foucaultovským požadavkem na odosobněné psaní, tedy tendencemi, které se v divadle a filozofii objevují už od padesátých a šedesátých let. (V této souvislosti by bylo vhodné v závěru zmínit a rozvinout i Barthesovu tezi o „smrti autora“ a Noëlův poměr k ní. Snaží se Noël jako básník skutečně „zmizet“ za svým textem? Nebo pracuje na novém pojetí subjektivity, v němž by autor nabídl čtenáři prostor pro formování vlastního „já“? Role autora by se tedy z tradičního zdroje autority měnila na postavu jakéhosi průvodce „doprovázejícího“ čtenáře v hledání jeho vlastní identity.)

Po formální stránce jsem k předložené studii měla celou řadu výhrad, týkajících se zejména poněkud neakademického, v některých pasážích až hermetického žargonu, jímž byla psána. Studentka text opravila, takže ve výsledné podobě už je po mém soudu daleko čtivější, živější a struktuře českého jazyka poplatnější.

Vzhledem k originálnímu a v Čechách dosud nezpracovanému tématu předložené studie, jejím analytickým i syntetickým kvalitám, jakož i rozsahu primární a sekundární literatury doporučuji diplomovou práci Bc. Johany Bratské k obhajobě s navrženým hodnocením „výborně“. Její analýzu současné francouzské poezie jsem četla se skutečným zájmem, spíše jako kratší odbornou monografii než jako čistě diplomovou práci.